

tiam & experientiam ac avaritiæ inimici deprehensi ad hoc electi sunt. *Exod. 16. v. 21.* Quæ cum ita sint, nemo puto inficias ibit, crimen barattariæ reipublicæ admodum perniciosum esse, quapropter dum illud plusquam frequens nostris temporibus animadverterim constitui, hanc materiam pro virili loco disputationis inauguralis enucleare, eamque publico Eruditorum examini subicere: Ut vero eo commodius hoc fieri possit, methodum huic nobilissimæ reipublicæ perutili ac summe necessariæ materiæ pertractandæ adhibui juridicam quam Imperator in tractandis Institutis observavit §. *fin. Inst. de I. N. G. & C.* proponens sc. primo personas committentes crimen barattariæ, secundo res, ob quas seu quarum intuitu personæ hoc crimen committunt, & tertio actiones, quibus crimen hoc commissum persequendum & coercendum. Te autem Benevole Lector, quisquis fueris, maximo oro opere, ut dissertationem hanc Academicam, chartaceum hoc munusculum eo suscipias vultu, quo quolibet literis bonæque menti ingenue litantes excipere dignaris: Faxit Ter Optimus DEUS, cujus singulare adiutorium in omnibus actionibus non minus, quam etiam in dissertatione hac conscribenda & adornanda sentio, ut quicquid hic operæ consignatum, immensam Dei gloriam magnificet, in cujusque vitio & crimine hoc hactenus commaculati emendationem æque ac patriæ emolumentum vergat nec non dilectissimi Domini mei parentis spem & desiderium adimpleat.

SECTIONIS PRIMÆ

TH. I.

ANtequam igitur argumenti hujus dissertationis explanationem aggrediar, non abs re judicavi, quid de vocabuli significatione & acceptione statuatur, præmitte-

mittere *arg. l. 1. ff. de I. & I.* Et est vocabulum barattariæ origine sua non latinum sed vel Italicum vel Gallicum, potest enim deduci vel ab Italico barattamento, quod idem est ac deceptio vel dolus, vel à Gallico baratier sive barateur, quod idem ac deceptor seu impostor, & talis dicitur barattarius qui propter pecuniam vel aliud quid, justitiam baractat, hoc est permutat. *Der das Recht verdrehet/* uti Germ. loquuntur *Par. de puteo de Syndicatu verb. barattaria n. 8.* an autem barataria, barattaria, baratteria an baracteria legatur, mihi perinde est, nec litem hanc, quia nullius momenti, meam facio, neque tam in vocabuli lectionem, quam crimen ipsum sub verbo barattariæ complexum sum intentus, magis tamen conveniens crediderim, si barattaria legatur, quoniam eum derivatione Italica & Gallica magis convenit: Quod crimen in foro seculari idem fere est cum eo, quod Pseudo Theologi in foro ecclesiastico per simoniam committunt, dum sacerdotium aliaque spiritualia sibi pretio comparare intendunt *t. t. X. de Simon.* gravissimum enim est crimen, dona Spiritus Sancti corruptibili aestimare pretio *cap. 2. extra de Simonia* nec pretio sed precibus ordinandus Antistes *l. 31. C. de Episcop. & Cler.* hinc quoque Clericus Sacerdotium turpiter ambiens de jure Canonico privatur Sacerdotio, notatur infamia, & pecuniam, quam pro Sacerdotio dedit, Ecclesiæ cuius voluit comparare Sacerdotium, vindicatur *t. t. X. de Simon. Nov. 123. c. 2. §. 1.* sicuti igitur Pseudo-Theologus pretio sibi sacerdotium comparans in crimen Simoniam incidit, ita quoque iudices seu Magistratus committunt crimen illud barattariæ vel repetundarum foedisimum & detestabile, accipientes encœnia seu munera ab iis qui eorum potestati subsunt, qualia munera oculos iudicum excœcant *Exod. 23. v. 8.* pervertunt verba justorum *Deuteron. 16. v. 19.* & improbus accipit è sinu munus, ad pervertendum itinera juris *Proverb. 17. v. 23.*

17. v. 23. adeo ut omni quoque jure prohibitum omniumque rerum turpissimum sit, maximeque nefarium, illum qui justitiæ præest muneribus corrumpi, *Vid. i. Sam. 12. v. 3. & 4.* Judex enim talis contra Deum, contra justitiam, contra debitum officii sui, cui tamen juramento in initio officii ejus præstito est adstrictus, contra proximum delinquit, & sic nec Deum timet, nec hominem reveretur: Ut autem progrediar, & initium mei instituti faciam, ordior à definitione hujus criminis, quod crimen barattariæ sive repetundarum describitur, crimen commissum, ab eo, qui in Magistratu, potestate, curatione, legatione vel alio officio ministeriove publico accipit pecuniam; quo magis aut minus officium faciat. *l. 1. pr. l. 3. & 4. ff. ad leg. jul. rep.* occurrunt igitur mihi secundum definitionem & methodum primum personæ crimen perpetrantes, parum enim aut nihil prorsus esset, hanc tractare materiam, si personæ quarum causa tractetur, ignorantur *arg. §. fin. l. de l. N. G. & C.*

II. Inter quas personas agitur secundum *d. l. 1. ad L. l. Rep.* de iis, qui in Magistratu sunt constituti; ubi prænotandum, quod licet apud veteres Romanorum, differentia esset inter Magistratum & judicem, Magistratus namque jus quidem dicebat, sed judicem alium dabat *l. 3. & 13. de jurisdic. qui de facto cognosceret pr. l. 15. in fin ff. ad municip. l. 5. 12. & pen. de judiciis* quando Magistratus ipse sive judicare noller, sive aliis negotiis impeditus non posset *l. 2. C. d. pedan. judic.* aut humiles essent causæ, *l. 5. C. eod.* tamen hæc differentia per *Nov. 82.* sublata; nec ulla hic inter Magistratus & judices est attendenda, sed promiscue uno comprehenduntur vocabulo; Describuntur autem Magistratus, quod sint personæ à Deo datæ & constitutæ, vices Dei in terra gerentes, quæ secundum legem & normam tam divinam quam humanam, divinæ tamen conformem, honesta, utilia & omnibus necessaria

DISPUT. DE BARATTARIA.

faria præscribentem, pupillarum & viduarum causas pro-
 movent, vim omnem coercent, tenuiores ab injuriis poten-
 tiorum defendunt, & ut generaliter loquar, quæ prospiciunt
 accavent, ut secundum tria juris præcepta quilibet subdi-
 torum honeste vivat, alterum non lædat, cuique suum tri-
 buat: Magistratus itaque licet boni & innocentis viri officio
 fungi debeant *l. 4. §. 1. ff. fam. ercisc.* nec quovis prætextu
 quamvis rationem acquirendi ad suum compendium tra-
 here *l. 6. ff. de bon. damn.* neque justitiæ administrandæ occa-
 sionem in turpissimum lucrum convertere *l. 3. C. ad L. jul.*
rep. neque publicum officium privato lucro accommodare
l. 29. ff. ex quib. caus. maj. aut inde rem augere familiarem
caus. 23. quest. 1. c. 5. licet manus Deo & legi servare mundas,
 nec ullum contingere lucrum, neque majus neque minus,
 neque captiosum quicquam contra subjectos facere, sed con-
 tenti esse à fisco ministratis *Nov. 17. c. 1. §. 5.* licet ab omni vi-
 olentia abstinere debeant. *l. 1. §. 5. C. de officio præf. prætorio A-*
frica licet quoque Magistratus pro se habeant præsumptio-
 nem justitiæ & innocentia *l. 2. C. de offic. civ. judic.* Veritas
 tamen sæpe est in contrarium, & experientia proh dolor
 quotidiana, efficax rerum magistra *cap. 6 de election in sexto*
 satis superque probat, affectus & amorem auri, sapissime o-
 culos & aures Magistratum excæcare & obfuscare, ut cæci
 quasi & surdi, scienter à veritatis & justitiæ via deflectant,
 ac multos omnino reperiri officiales, qui recipiant aliquid
 à privato, ut faciant non facienda, vel omittant ea, quæ sunt
 facienda, *per pr. l. 7. ff. ad Leg. jul. Rep. judicium sive justum*
sive injustum privato vendant caus. 14. quest. 5. can. non sane
15. causa 11. quest. 3. can. non licet 71. justitiam pro injustitia
 remunerationem permutent, leges, (Sacratissimas *in l. 1. ult.*
de LL. & commercio hominum exemptas §. 7. I. de civita-
 vendant, & sic alienum jurgium suam putent prædā *te esse*
C. 6

C. b. t. adeo ut sapissime plus favor iudicis, quam lex valeat in Codice.

III. Secundum locum personarum crimen barattariæ committentium tenent hi, qui in potestate aliqua sunt constituti: ubi notandum, quod sicuti jus nostrum, quo utimur bipartium est, in publicum quod sc. ad statum communem pertinet principaliter, & consequenter ad singulorum utilitatem; & privatum quod principaliter ad singulorum commodum, secundario vero & consequenter ad totius reipublicæ salutem componendam & corpus universale spectat conservandum §. *hujus studii* 4. I. de I. & I. l. 1. §. 2. ff. eod. ita quoque potestas dividi potest in publicam, quæ publicam in omnes habet auctoritatem, & privatam, quæ non in omnes, sed ad aliquos tantum pertinet singulares, publicum consistit in sacris, sacerdotibus, principibus, Magistratibus, &c. Privatum vero in reliquis; De privata igitur potestate prius, brevissime tamen agendum, quæ præludia ad publicam docebit, & ex qua publica, veluti ex membris composita exsurgit.

IV. Utraque tam publica quam privata potestas quidem est administrativa ac gubernatrix, publica tamen plurimum, privata vero paucorum & constituuntur privatæ potestatis in personas octo species, quarum prima circa domesticos, secunda in uxorem, tertia patria, quarta tutoria, quinta curatoria minorem, sexta curatorum furiosorum, septima curatorum prodigorum, octava dominica de quibus speciebus quidem singulis tractandum esset, nisi nimia prolixitas me inde abstraheret, præprimis cum hæ privatæ potestatis species proprie & principaliter non tendunt ad divinæ clararum potestatem.

V. Quæ potestas publica subdividi potest in Ecclesiasticam

sticam & secularem: Homo enim considerandus est in suis præcipuis partibus, quibus conflatur, anima scil. & corpore: Sic aliis cura potior est vel excellentior rerum Spiritualium, earumque, quæ ad salutem animæ pertinent, aliis major corporis, & rerum quæ ad politiam & quietem rei publicæ, & quæ ejus sunt administrationis, spectant: Unde & duo genera universalia, unum clericorum est, spiritualibus deditum & sacris inserviens, alterum Laicorum qui secularia curant & tractant: Quoniam itaque potestatem publicam Ecclesiasticam hic pertractare non est nostri instituti, ad alteram scil. secularem; illam aliis tractando relinquens propero.

VI. Quæ secularis potestas omnibus non est æqua, nam sicut alii Magistratum majores, alii minores, ita quoque aliis conceditur major, aliis minor potestas, pro capacitate sc. subjecti, cui inhæret, nec obst. quod in *l. 32. ff. de injur. § l. 26. ad munic.* minoribus Magistratibus denegetur potestas: Notandum enim quando *in dd. & aliis LL.* dicatur quod Magistratus minores sint absq; potestate, per potestatem intelligi majorem & augustiorem authoritatem & excellentiorem jubendi facultatem, ut potestas & imperium quandoque pro Synon. habeantur, qualis potestas utique denegatur minoribus Magistratibus, dum verò minores Magistratus jurisdictionem exercent, & illi præsumunt, quis iis denegabit potestatem? nam certe jurisdictio absq; potestate, esset instar campanæ absq; pistillo, & cui jurisdictio data est, ea quoq; concessa esse videntur, sine quibus jurisdictio explicari non potest *l. 2. ff. de jurisdict.* puta potestas exequendi sententiam &c. Imo jurisdictio absque modica coercitione concessa, inanis, elusoria & nulla est *l. 5. ff. de offic. ejus cui mand. est jurisd. l. ult. ff. ne quid. in loc. publ.* & parum imo nihil esset jura in civitate esse

te esse, nisi sint qui ad effectum ea deducant, regant & ad usum societatis humanæ ac commodent *l. 2. §. 13. de O. 1.*

VII. Quamvis autem vocabulum potestatis late quidem pateat, dum in persona Magistratum, imperium, in persona liberorum, patriam potestatem, in persona servorum, dominium; in aliis copiam & facultatem &c. designet *l. 215 de V. S.* colligi tamen ex hypothese facile poterit, præprimis præmissa divisione & subdivisione cui accedat, quod sc. hic per potestatem, publica secularis pro subjecta hac materia potissimum sit intelligenda, qualem potestatem non tantum habent illi, quibus major potestas concessa, quorum fit mentio *in §. 3. I. de excus. tut. vel curat.* sed illi quoque intelliguntur, qui minori fruuntur *uti in thesi proxime præcedenti* latius dictum, quo me refero: Neque *l. 1. b. t.* contrariatur, sed consentit, dum appositum est vocabulum aliqua, quæ nil nisi generalitatem inducit, ut sensus sit, quod omnis, qui potestate aliqua, quæque illa sit, gaudeat, teneatur crimine barattariæ, si quid accipiat, quo facile induci possit, ut magis faciat, quæ vi officii facere non debuisset, vel omittat ea, quæ ipsi facienda incumbuissent.

IIIX. Tertio deprehenduntur *in l. 1. ff. ad L. I. R.* personæ in curatione sc. reipublicæ existentes, qui gerunt honores & munera reipublicæ, promittentes rempublicam salvam fore *l. 1. pr. ff. de Magistr. conveniend.* quales sunt, qui ingenii dotibus præstant, vel natalium splendore illustres sunt, adeo ut ea propter in huac mundum quasi positi videantur, ut aliis opere & consilio præsent, quare quoque eorum officii est, rationem & modum addiscere, quo societas humana seu cætus publici utiliter administrantur; vulgo Curatores reipublicæ dicti, quorum mentio fit *in l. f. ff. de offic. adfess. l. 37. ff. de pact. l. 2. §. 6. ff. de administ. rer. ad civit. pertin. l. 3. §. 1. eod. l. 46. ff. de damn. infect. l. 2. C. de sent. qua sine cer-*
84 & 6.

Et ad quam curam ac administrationem reipublicæ eliguntur viri fama integerrimi, qui præter honestatem atque commodum publicum nil spectant, non temere, sed rebus necessariis probe instructi, publica negotia capeffenda suscipiunt, non domestico laborant fumo, non avaritia magis quam justitia regunt, non justitiam pro injustitia spe remunerationis permutant, neque secundum pecuniam sed leges judicant & reipublicæ commodum curant.

IX. Verum enim vero quantum floreat, quantum vigescat, quam beata, quam felix sit respublica, si gaudeat talibus curatoribus & administratoribus, qui plus quam paterno rempublicam prosequuntur amore, qui diligentem ejus curam agunt, qui pro ea vigilant, & de eo nocteque dieque solliciti sunt, ut vitam agant subditi placidam & tranquillam, tantum econtra labefactatur, dissipatur & corrumpitur, quando luxuriosi, discordes, raptores injusti, avari regunt & in ea dominantur, qui eos, quibus præfecti sunt in munere & officio, miserrime vexant, pauperibus nil ferentibus, justitiam denegant. & econtraditionibus, eumentibus quasi vel permutantibus, vel alio illicito modo justitiam acquirantibus, eam largiuntur. Hinc Sanctissimus Imperator *in toto tit. ff. ad L. 1. R. l. 18. ff. de officio præsidis l. 4. §. 2. de officio, procons. & leg. & alibi hinc inde in Dig. & Cod.* De remedio prospexit, quo mediante respublica a corruptione & interitu (quæ per avaritiam Curatorum seu Administratorum procuratur) si non in totum, in tantum tamen immunis sit, de quo remedio infra pluribus.

X. Rei quoque hujus criminis quarto fiunt Legati, ubi vocabulum Legati non solum comprehendit eum, qui publice ad hostes, ad confœderatos, apud exercitum Legatus est, sed & omnis cui cura alicujus rei extra ordinem injuncta est, ut si quis legetur ad frumentum emendum l. 7.

§. 3. ad L. I. R. aut alia expedienda negotia: Unde Qv. si a municipibus quis sit ad Principem missus seu legatus, an teneatur hac lege: videbatur quod non, quia municipia habentur loco privatorum *l. 16. ff. de V. S. in fine.* ut ideo Legatus municipii non publico iudicio sed extra ordinem coerceri videatur: Verum cum crimen hoc ad municipales quoque Magistratus pertineat, consequens est, ut & Legati municipiorum hac lege Julia teneantur & coerceantur *arg. l. 4. l. 12. ff. de vacat. muner. l. 8. de Legationibus*, licet enim proprie loquendo Municipii res non sit publica, in multis tamen pro publica habetur, & Legati municipiorum iisdem fere privilegiis, quibus Legati Principis aut populi Romani, gaudent *l. 8. ff. ex quibus caus. maj. l. 1. C. cod. l. 19. pr. ff. de excusat. l. 4. §. 12. ff. de vocat. & excus. mun. l. 8. §. 1. ff. de legation. l. 4. §. 7. ff. ad L. s. pec.* Nec refert (1.) quod secundum *L. 1. ff. de Legation.* poena afficiatur extraordinaria deserens legationem, Nam inde necessario inferri nequit, eum qui in legatione injuste quid acceperit, quo magis aut minus officium faceret, repetundarum non teneri. Nec officit (2.) quod ea tantum publica sint, quæ populi sunt Romani, non quæ civitatum *l. 13. ff. de V. S.* est enim *d. l.* intelligenda proprie & relate loquendo ad urbem Romanam, quæ sola tanquam caput habet bona publica, abusive autem non tantum inter publica habentur res sacræ, religiøsæ vel quæ publicis usibus sunt destinatæ, sed & quæ sunt civitatum & peculia servorum *l. 15. pr. & l. 17. ff. cod.*

XI. Ut autem ad scopum nostrum redeamus an sc. Legatus in legatione possit munera accipere, sciendum omnino, quod magna ab acceptance munerum enascatur suspicio & præsumtio perfidiæ & corruptionis, munera enim dicuntur prævaricatio veritatis *C. qui recte 66. caus. 11. quest. 3. in fin.* & animi hominum facile muneribus inescantur,

tur, obcœcantur capiuntur, fascinantur quasi, ut à cura ad incuriam à fide ad perfidiam, à veritate ad mendacia, ab officio superiori debito ad proditionem ejusdem detorqueantur *Deuter. 16. v. 18. & 19. Exod. 23. v. 6. 7. 8. 9.* ac munera accipere signum sit animi ad proditionem parati & cum adversariis consentientis. Vix enim aliquis ab alio, quam eo, cui bene vult munera accipit: Causæ patronus ab alio, quam suo cliente sine prævaricationis crimine honorarium non accipit: Mulierem ab alio, quam marito munera capere, impudiciæ & inhonesti quæstus est indicium: Ita Legatus qui ab alio, quam ejus superiore salarium, munus vel honorarium accipit, proditionis perfidiæ & legationis male obitæ suspicionem vix effugere potest, qua ratione nonnullæ gentes moræ, concedere noluerunt Legatis munera: Veneri enim graviter Legatis prohibuerunt munera accipere, ut & Dux Moschoviæ qui Legatis ad se redeuntibus munera auferre solitus est, nec minus & simili modo Athenienses singularem tulerunt legem, ne Legati sub pœna gladii munera acciperent, & non modo tulerunt eam, sed quoque servarunt, adeo ut Legatus quidam, licet honorificam omnibusque probatam pacem cum Rege Persico fecisset, quoniam tamen in legatione munera accepisse visus fuerat, parum absuit, quin occideretur.

XII. Est tamen cum grano salis accipiendum, quod Legato munera accipere non sit licitum, & ut accuratius loquar, optime & commodissime hæc investigari & expediri poterunt, si sc. distinguatur inter munera benevolentiaæ sive honoris gratia data, & ea quæ corruptelæ causa dantur: Illa, honoris & benevolentiaæ gratia data, nil aliud sunt, quam mutua inter Principes amicitiaæ symbola, Regiaque liberalitatis monumenta, quæ citra ullam perfidiaæ suspicionem modeste accipi possunt, nec aspernanda neque recusanda sunt,

sunt, sunt enim munera ordinaria Legatis discedentibus dari solita, quod confirmant exempla plurima & probatissima: Beneficium namque dare & accipere honestum est, & maxime quidem, si illud à superiori, hoc autem ab inferiori fiat: Licitum itaque erit Legatis talia munera accipere, præprimis cum rusticitatis, inhumanitatis, morositatis, insolentiæ, superbiæ & extremi contemptus esse videatur, dona Principum recusare, modo cesset corruptelæ, perfidiæ & doli causa ac suspicio, nec caret periculo à Legatis Principem repulsam ferre, cum & non subesse possit corruptionis suspicio, sed fere debitum solvatur, est enim consuetudo antiquissima & omnibus pro nationibus consveta atque familiaris, Legatis discedentibus dona ac munera dari & deferri.

XIII. Dolosa autem munera quæ ob corruptionem, incuriam, perfidiam, proditorem &c. perpetranda dantur, Legatus, si evitare velit pœnam, crimen Legis Julię rep. concomitantem, accipere non debet.

XIV. Absolutis brevibus & pertractatis personis in nostra lege in specie expressis, agendum nunc de iis, quæ in genere hac lege contineantur, de quibus verba legis se ita habent: Lex julia rep. pertinet, ad eas pecunias, quas quis in quocunque alio officio ministeriove publico capit, vel cum ex cohorte eorum est.

XV. Concernit igitur lex julia rep. in genere omnes, qui cum aliquam potestatem habent, sive aliquo officio ministeriove publico funguntur, pecuniam vel aliud quicquam accipiunt, quo magis aut minus quid eorum officii faciant *l. 1. 3. & 4. b. t.* ut itaque & horum species nonnullas breviter percurram, notandum, quod non tantum præmemorata species officialium, sed & hi qui ob denuntiandum vel non denuntiandum, remittendum vel non remittendum,

dum, ferendum ve vel non ferendum testimonium, ob accusandum vel non accusandum, pecuniam acceperunt, hac lege teneantur & coerceantur *l. 6. in pr. ff. ad L. l. rep. l. 4. in fin. ff. de accusat.*

XVI. Ut & non minus illi, qui ob militem legendum mittendum ve es accipiunt *l. 6. §. 2. ad L. l. rep.* qui falsum militum numerum referunt, qui de militum stipendiis sibi lucrum quærunt *l. ult. §. 8. & 9. C. de offic. pref. prat.* qui occasione & ratione transitus militaris per concussionem aliquid accipiunt *Nov. 130.* pœna legis jul. rep. sunt afficiendi.

XVII. Per analogiam quoque tutores & curatores, pupillos & minores, qui eorum tam ratione personæ, quam rerum, potestati & curæ sunt subjecti, defraudantes, hac lege tenentur, eorum enim munus & officium quasi publicum est *pr. l. de excus. tut. vel. cur.* nec refert, quod quidam ea forsitan moti ratione, quod potestas & jus constitutorum tutorum sit privatum ac domesticum, contrarium statuunt: Licet enim tutorum potestas dicatur privata & domestica, hoc tamen tantum principaliter de actu ipso exercendi potestatem, in provida cura omnis honestæ ac liberalis educationis, & patrimonii pupillorum proba administratione consistente, intelligendum, per consequentiam vero & ratione officii constituendi, & criminis, quod quis in officio constitutus commisit, coercendi, publicum munus est, constituuntur enim tutores publica magistratus autoritate & ad publicam curam pertinet, ut pupillis prospiciatur *l. 2. §. 2. qui pet. tut.* in omnibus negotiis gerendis & contractibus celebrandis incumbit Magistratui ceu tutori superiori inspectio, ut probe non dolose gerantur; tenentur tutores rationes reddere gestorum Magistratui, imo Magistratus in improbos tutores, res pupillorum ad se trahentes, &c. publice animadvertunt.

XIIX. Nec Advocati immunes sunt ab hoc crimine, quando prohibitam advocationem suscipiunt *l. 1. §. 6. de postul.* aut scienter malæ patrocinantur causæ, justam enim non injustam causam aut deploratam suscipere debent, adeo ut quoque deserere debeant malam causam & ab ea recedere, quam in principio bonam crediderant *l. 14. §. 1. C. de judiciis* nec fieri potest, quin peccent, dum malum, bonum, injustum, justum, vel contra dicunt, *Esaiæ 5. v. 20.* præprimis cum id cum maximo dedecore ipsorum conjunctum sit, ita ut de iis dicatur, turpes lites, turpiores habent advocatos, undecunque lucrum captantes, debent igitur abstinere a dolo malo (qui est malitia in alterius damnum prorumpens *l. 1. ff. de dolo malo arg. l. 6. C. de pignor. act.*) ad quem omnia illa, quæ legibus sunt vetita, pertinent, veluti *Mendacium*, veritas enim magis, quam pecunia queri debet, usque adeo, ut si alterutrum sit factu necessarium, aut sibi veritatem dicendo nocere, aut mendacium loquendo evadere, vir bonus, potius cum veritate vinci, quam cum mendacio vincere debeat, ut itaque falsi crimen publicum & punibile, advocatus nec ipse practicare debeat, nec clientulum suum id docere, nec testes instruere, ut falsum deponant, licet veritatem rerum gestarum ab ipsis quærere possim: *Calumnia* quoque odiosa est, non tantum illa, quæ in falsi crimen incidit *l. 1. §. fin. ad Scutum Turpill.* sed etiam illa, quæ proprie cavillatio dicitur *l. 177. ff. de V. S.* quo referenda malitiosa vel calumniosa interpretatio juris, cum salvis legis verbis sententia circumvenitur *l. 15. C. de LL. c. 3. circa finem de V. S. in sexto verb. nec intellectus ipsius & rigor legis scrupulosus & excogitatis artibus eluditur l. 14. §. fin. C. de adess. Protractio litis*, utpote calumniæ proxima *l. 13. §. 9. C. de judiciis*, sive illa propter multitudinem causarum ex culpa & negligentia, vel ex dolo &

lo & avaritia, cum lucri causa lites in longum protelantur, originem trahant, neque iudex ambages in processu, neque libellum ineptum admittat *l. 1. ff. de offic. adsess.* peccat enim qui cum veritatem habet, per ambages vadit: *Prævaricatio*, quando Advocatus causam sui clientis absque justa causa deserit, adversario suo prodit, & cum eo colludit, vel clientem suum bono jure nitentem ad iniquam transactionem inducit. *l. 1. C. de advocat. divers. judic.*

XIX. Quæ tamen non de veram Philosophiam sive jurisprudentiam sed tabulariam tractantibus artem dici merentur, tabulæ autem forenses a veris jure Consultis longe differunt, illi enim non sunt legum doctores sed dolores, non jure consulti, sed tumulti, non sacerdotes sed justitiæ mangones, quorum manus oculatæ sunt, credunt, quod vident, qui juramentum in initio officii præstitum non magis curant, quam antiquæ domus sumum.

XX. Possunt & huc referri illi, qui bonum litis eventum & sententiam favorabilem vel singularem gratiam ac benevolentiam Serenissimi vel aliorum Magnatum, quam ne tentarunt quidem, nec tentare audent, pecunia vel alia re accepta vel promissa saltem promittunt *l. 10. C. de accusat.* vulgo fumi venditores dicti, qui fumum quasi vendant, dum illiciti lucri causa certo promittunt, quæ maxime incerta sunt & dubia, de quorum perversorum hominum fœce nonnulla exempla, rem eo magis illustrantia, allegare quidem possem, sed quia sunt odiosa, silentio prætermitto.

XXI. Æquali modo Magistratus & potestatem aliquam habentes non tantum ipsi, hac lege conveniri possunt, quando pecunia corrupti non agenda agunt vel agenda intermittunt *l. 1. ff. ad L. jul. rep. sed & comites & qui ex cohorte eorum sunt, Assessores, Secretarii, Notarii &c. hac lege tenentur l. 1. vel cum ex cohorte l. 5. ff. ad L. J. R. quod*

quoque de sociis, consociis vel complicibus aliis, qui æque, ac iudex vel officialis ipse, lege repetundarum conveniuntur *l. 1. §. 1. ad L. Corn. de fals.* quales sunt uxor officiales, *l. 4. §. 2. de offic. procon.* domestici, manipularii, ministri &c. quod enim quis per alium facit per se ipsum fecisse videtur *l. 5. ff. ne quis eum qui in jus l. 1. ff. de eo per quem*, adeo ut officialis, qui ipse ut innocens sit, provideat, ergo & ministros suos ab omni injuria continere debeat *Nov. 80. c. 8.* pro his teneatur *l. 1. §. 5. ad L. J. R. l. 1. C. eod. l. 1. pr. de publicanis*, imputet enim sibi quod tam perversorum hominum opera usus fuerit, quos tamen punire & corrigere *l. 12. C. de officio rectoris provincie* vel incorrigibiles dimittere poterat, quod tamen intelligendum tantum de pœna civili, de qua infra prolixius, hoc tantum addendum, quod iudex se liberare possit à tali pœna, exhibendo ministros & familiares, nisi se pro his expresse obligaverit & in se receperit, sic enim conventio dat legem contractui, *l. 23. de R. J.*

XXII. Licet ordo accipientium pecuniam latius deduci ac dilatari possit, quoniam tamen odiosa potius restringenda, quam extendenda *c. 15. de R. J. in sexto* sufficiant hæc de personis pecuniam recipientibus & corruptis ut injustitiam loco justitiæ administrent, & progrediamur ad alteram classem dantes sc. pecuniam & corrumpentes, qui æque ut recipiendo pecuniam corrupti, in hoc crimen incidunt *per l. 2. §. 2. de condict. ob turp. caus.* quod non modo de iis qui quicquam iudici, Magistratui vel alii cuidam dando, ut id, quod non est juris contra jus & justitiam in sententiam ferendo pronuncient, occasionem præbuerint, intelligendum *Nov. 124. c. 2.* sed & adversus eos quoque, qui ad adipiscendam dignitatem præsidi quicquam dederunt, actio ad legem juliam rep. in quadruplum sc. exercetur *l. 7. ff. l. fin. C. ad L. J. R.* cum æquum sit eorum quoque do-

lum

lum ac maleficia impune non dimitti, neque provinciæ re-
tores & gubernatores sive officiales ambitione vel pretio,
sed viri sapientes & testimonio probatæ vitæ ad regendum
republicam promoveri, qui timent Deum & oderunt a-
varitiam, nec ullo honore dignus, sed omni honore pri-
vetur, qui illicito modo per pecuniam vel alia artificia mi-
nime concessa honorem appetit, adeo ut quoque si quis con-
tra legem Juliam ambitus Magistratum aut sacerdotium
petierit per Senatus consultum centum aureis cum infam-
ia puniretur. *l. unic. §. 1. ff. ad L. J. ambitus*, & licet quis na-
ctus sit dignitatem illicito modo, debet tamen iterum eâ
privari, cum famosis & notatis porræ dignitatum non pa-
teant; Et quamvis à nonnullis Gentibus nundinationes per-
mittantur officiorum publicorum ad augendum ærarium,
non tamen quid Romæ fiat, sed fieri debeat, est animad-
vertendum *l. 12. ff. de offic. prasid.* est enim hic modus ærarii
augendi foedisissimus, turpissimus & maxime detestabilis,
cum permissio uno & alterum permitti necesse sit, permissa
emptione officii permitti debet venditio justitiæ secundum
vulgarum illud de Papa Alexandro 6.

*Vendit Alexander Sacramenta, Altaria, Christum,
Emerat ille prius, vendere jure potest.*

Et uno principio illicito dato & concessio oriuntur plurima,
pecunias ex Magistratibus colligere omnis iniquitatis & in-
justitiæ principium ac finis est *Nov. 8.* nec ullum omnium
fordidorum mercaturæ generum, quæ varia sunt, sordidi-
us, nullum turpius, nullum detestabilius mercatura Magi-
stratum, honorum ac per consequens justitiæ, virtuti e-
nim pecunia præfertur, & qui pecuniam dat pro tali bene-
ficio habendo præsumitur habere animum male faciendi,
præprimis, si muneri, quod mercatur, non sit idoneus, quod
hodie infrequens non est, quando apud plurimos plus va-
let

let aut pecunia, aut favor, aut effectus aut sanguis & hæc vel conjunctim vel separatim quam dotes divinæ, virtutes &c. juxta Vers.

*Dignus & indignus pariter nunc ambit honores
Atque ablativus casus utrumque beat.*

Denique notandum quod dum *in l. 1. §. 1. & l. 7. §. 1. b. t.* sobri-
ni, propioreve gradu cognati ac uxor excipiantur quod ab
iis pecuniam accipere liceat, ex eo sequatur quod qui Ma-
gistratum potestatemve exercet, à nullo potestati illi sub-
jecto sub quocunque prætextu pecuniam accipere liceat,
ne forte aliquando in gratitudinem muneris accepti pro
illis jura aliorum pervertant, quæ ratio cum in sobrinis pro-
pioreve gradu cognatis cesset, eo quod sibi & suis jus dicere
nemo debeat *l. 10. de jurisd. tot. tit. C. ne quis in sua caus. jus di-
cat*, ideo ab illis qui propiori gradu Magistratui vel pote-
statem gerenti juncti sunt, munera in conjunctissimæ ami-
citæ signum accipere licet, dum per hæc nemini præjudi-
cium fiat.

SECTIO SECUNDA.

Th. I.

BRevitatis studio abrumpo hic filum, mittens primum
membrum nostræ dissertationis, materiam persona-
rum, tractaturus jam munera ipsa, sive res ob quas
seu quarum intuitu quis committat crimen barattariæ:
Quæ munera consistunt in pecunia *l. 1. pr. b. t.* cum qua idem
est quando in nonnullis legibus dicitur per sordes id est ac-
cepta pecunia judicare; sunt enim sordes pecuniariæ cor-
ruptiones *l. 9. §. 1. de recept. qui arbitr. recep.* & sordidi magi-
stratus sive iudices pecunia & sordium consilio sententiam
proferunt unde sordium damnatus dicitur is, qui repetun-
darum damnatus est.

II. Pe-